Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Täydentävä vastine

31.3.2025

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Täydentävä vastine/
HE 205/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Sisäministeriö kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta antaa täydentävä kirjallinen vastine 1. lakiesityksen osalta sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon StVL 1/2025 vp—HE 205/2024 vp.

Sisäministeriö lausuu täydentävänä vastineenaan seuraavaa:

1. *Sosiaali- ja terveysvaliokunta* toteaa lausunnossaan, että ehdotettua lakia ei ole saadun selvityksen mukaan kuitenkaan tarkoitus soveltaa Kansaneläkelaitokseen, sillä perustuslailla Kansaneläkelaitokselle annettu valtiosääntöinen asema vaikuttaa siihen, millaisista tehtävistä ja ohjauskeinoista Kansaneläkelaitoksen osalta on mahdollista säätää. Valiokunta ehdottaa tältä osin 1 §:n 4 momenttia tarkistettavaksi siten, että Kansaneläkelaitos ei kuulu lain soveltamisalaan, jonka piiristä kriittinen toimija voidaan hallintopäätöksellä määrittää, jolloin toimijaan kohdistuisi velvoitteita ja asianomaisella toimialalla toimivan valvovan viranomaisen valvontaa.

   Lisäksi valiokunta ehdottaa 1. lakiesityksen 1 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen sanamuotoihin teknisiä tarkennuksia siten, että virkkeessä viitataan terveydenhuollon palvelujen osalta samoin sanamuodoin valvontalain 4 §:ssä tarkoitettuihin palveluja järjestäviin tai tuottaviin palvelunjärjestäjiin ja palveluntuottajiin kuten jäljempänä samassa momentissa sosiaalipalvelujen osalta. Valiokunnan näkemyksen mukaan CER-lain 1 §:n 4 momenttia olisi tarpeen muuttaa esimerkiksi seuraavasti: Edellä 2 momentin 1 kohdassa CER-direktiivin liitteessä olevan taulukon 5 kohdassa tarkoitetun terveyden toimialan terveydenhuollon tarjoajan toimijaluokan osalta tätä lakia sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 4 §:ssä tarkoitettuihin terveydenhuollon palveluita järjestäviin tai tuottaviin palvelunjärjestäjiin ja palveluntuottajiin lukuun ottamatta Kansaneläkelaitosta, veripalvelulain (197/2005) mukaisiin veripalvelulaitoksiin, apteekkeihin sekä potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajat ylittävässä terveydenhuollossa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/24/EU, jäljempänä potilasdirektiivi, tarkoitettuihin lääkkeitä ja lääkinnällisiä laitteita toimittaviin ja tarjoaviin toimijoihin. Lisäksi tätä lakia sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin sosiaalipalveluita järjestäviin tai tuottaviin palvelunjärjestäjiin ja palveluntuottajiin. Hyvinvointialueisiin lakia sovelletaan niiden järjestämän ja tuottaman sosiaali- ja terveydenhuollon osalta.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Vastine

Sisäministeriö yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon Kansaneläkelaitosta koskevassa asiassa.

Sisäministeriön käsityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen valtiosääntöoikeudellinen asema perustuu perustuslain 36 §:n säännöksiin. Perustuslain 36 §:n 1 momentin mukaan eduskunta valitsee valtuutetut valvomaan Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Sisäministeriön käsityksen mukaan perustuslailla Kansaneläkelaitokselle annettu valtiosääntöinen asema vaikuttaa siihen, millaisista tehtävistä ja ohjauskeinoista on mahdollista säätää. Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 1 §:n mukaan Kansaneläkelaitos on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat valtuutetut.

Sisäministeriö yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan 1.lakiesityksen 1 §:n 4 momenttia selkeytetään teknisesti siten, että Kansaneläkelaitos ei kuulu lain soveltamisalan mukaiseen luokkaan, jonka piiristä kriittinen toimija voidaan hallintopäätöksellä määrittää, jolloin toimijaan kohdistuisi velvoitteita ja asianomaisella toimialalla toimivan valvovan viranomaisen valvontaa. Edelleen sisäministeriö puoltaa valiokunnan ehdottamia muita teknisiä muutoksia. Lainkohta (1 § 4 mom.) kuuluisi seuraavasti

1 §

Soveltamisala

Edellä 2 momentin 1 kohdassa CER-direktiivin liitteessä olevan taulukon 5 kohdassa tarkoitetun terveyden toimialan terveydenhuollon tarjoajan toimijaluokan osalta tätä lakia sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 4 §:ssä tarkoitettuja terveydenhuollon palveluita järjestäviin ~~**antaviin**~~ tai tuottaviin palvelunjärjestäjiin ja palveluntuottajiin lukuun ottamatta Kansaneläkelaitosta, veripalvelulain (197/2005) mukaisiin veripalvelulaitoksiin, apteekkeihin sekä potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajat ylittävässä terveydenhuollossa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/24/EU, jäljempänä *potilasdirektiivi*, tarkoitettuihin lääkkeitä ja lääkinnällisiä laitteita toimittaviin ja tarjoaviin toimijoihin. Lisäksi tätä lakia sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin sosiaalipalveluita järjestäviin tai tuottaviin palvelunjärjestäjiin ja palveluntuottajiin. Hyvinvointialueisiin lakia sovelletaan niiden järjestämän ja tuottaman sosiaali- ja terveydenhuollon osalta.

2. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa hallintovaliokunnan arvioivan vielä sitä, voidaanko vain jokin tietyn kriittisen toimijan yksittäinen toiminto määritellä kriittiseksi toiminnoksi, jolloin kriittisen toimijan velvollisuudet koskisivat vain kyseistä toimintoa. Valiokunta toteaa, että ehdotetun CER- lain 10 §:n perusteella lain soveltamisalaan kuuluva yksityinen tai julkinen yhteisö taikka sen toiminnallinen osa voidaan määrittää tietyin edellytyksin kriittiseksi toimijaksi, johon laissa säädetyt velvoitteet kohdistuvat. Toimijaksi voidaan tunnistaa esimerkiksi yrityksen toiminnallinen osa, jos liiketoimintaa harjoitetaan konsernirakenteessa.

Vastine

Sisäministeriö toteaa, että lakiesityksen mukaan yksityinen tai julkinen yhteisö tai sen toiminnallinen osa voidaan määrittää kriittiseksi toimijaksi, mikäli tietyt kriteerit täyttyvät. Päätös annetaan taholle, jolle syntyy velvoite laatia riskiarviointi sekä toteuttaa häiriönsietokyvyn varmistamiseksi asianmukaisia ja oikeasuhteisia teknisiä, turvallisuuteen liittyviä ja organisatorisia toimenpiteitä.

Täydentävä vastine

31.3.2025

Sisäministeriön näkemyksen mukaan olisi tärkeää saada ensin laadittua keskeiset strategiset ohjausasiakirjat eli kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva valtakunnallinen suunnitelma, joka toimii kansallisena strategiana, sekä kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarviointi, ja saada kokemuksia ehdotetun lain soveltamisesta. Kriittisen toimijan määrittämisessä myös edellä mainitut strategisen tason asiakirjat otetaan huomioon muiden kriteerien lisäksi. Kriittiseksi toimijaksi määritetyn on otettava huomioon mainittu kansallinen riskiarvio laatiessaan omaa riskiarviointiaan.

Hallitusneuvos Johanna Hakala

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Mari Rantanen
Kansliapäällikkö Matti Sarasmaa
Valtiosihteeri Antti Salminen
Erityisavustaja Timo Kerttula
Erityisavustaja Maria Paaso
Hallinnollinen avustaja Jaana Söderman
Hallinnollinen avustaja Tiina Landström
Hallinnollinen avustaja Heidi Mäkiprosi
oikeus.sm@gov.fi
Johtaja Petri Knape